

LASSO-hankkeen tuotokset ja tulokset

Mitä tietoa saimme ja tuotimme vuosina 2019-2022

Osallistujiensa näköisen perhekurssimallin
kehittämishankkeessa

Sisällysluettelo

- LASSO-hankkeen taustaa
- Miten tietoa ja palautetta kerättiin hankkeen aikana?
- Kurssien kohderyhmät ja teemat 1/3, 2/3 ja 3/3
- Kurssipolku 1/2 ja 2/2
- Ennen kurssia
- Kurssin aikana sähköisistä palautteista koostettua 1/3: toteutus, 2/3: kurssin toteutus, kurssipaikka, ilmapiiri, vertaisuus, kuulluksi tuleminen ja voimavarat ja 3/3: lasten / sisarusten viihtyminen, perheiden toiminta
- Kurssin jälkeen 1/2 ja 2/2
- Arjen taito- tavoite
- Arjen taito- tavoitteiden teemat 1/2 ja 2/2
- Arjen hallinta- kysely
- Arjen hallinta- kyselyn tuloksia 1/5, 2/5, 3/5, 4/5 ja 5/5
- Palautetta kurssityön-tekijöiltä 1/3, 2/3 ja 3/3
- Miten LASSO- kurssien ideaa voi hyödyntää?
- LASSOn tuotoksia 1/2 ja 2/2
- Poimittu yhden perheen palautteesta

LASSO-hankkeen taustaa

- LASSO – osallistujiensa näköisen perhekurssimallin kehittämishanke oli kahdeksan järjestön yhteistyöhanke, jota hallinnoi Munuais- ja maksaliitto. Hanke toteutettiin STEAn tuella Veikkauksen varoin. Hanke oli valtakunnallinen ja kesti 2019-2021.
- Hankkeessa kehitettiin yhdessä perheiden ja ammattilaisten kanssa avomuotoisia, alueellisia perhekurssimalleja, jotka vahvistavat entistä paremmin perheiden osallisuutta ja toimintakykyä omassa toimintaympäristössään. Kurssien lähtökohtana oli elämäntilannekohtaisuus, ei diagnoosilähtöisyys. Kursseja järjestettiin mm. alle kouluikäisten, koulunsa aloittavien, ala- ja yläkouluikäisten lasten ja nuorten perheille. Hankkeen tarkoituksena oli tavoittaa myös niitä perheitä, jotka eivät välttämättä muuten ole palvelujärjestelmän piirissä esim. lapset, joilla ei ole diagnoosia.
- Hanketta suunnitteli ja arvioi ohjausryhmä, jossa oli kahdeksan järjestön lisäksi myös perheiden ja ammattilaisten edustus. Kahdeksan järjestöä olivat Lihastautiliitto ry, Invalidiliitto, MLL/Lasten ja nuorten kuntoutussäätiö, Aivoliitto, TATU ry, Harvinaiskeskus Norio, Epilepsialiitto ja Munuais- ja maksaliitto.

Lihastautiliitto ry

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITON
LASTEN JA NUORTEN
KUNTOUTUSSÄÄTIÖ

Harvinaiskeskus
Norio

epilepsialiitto

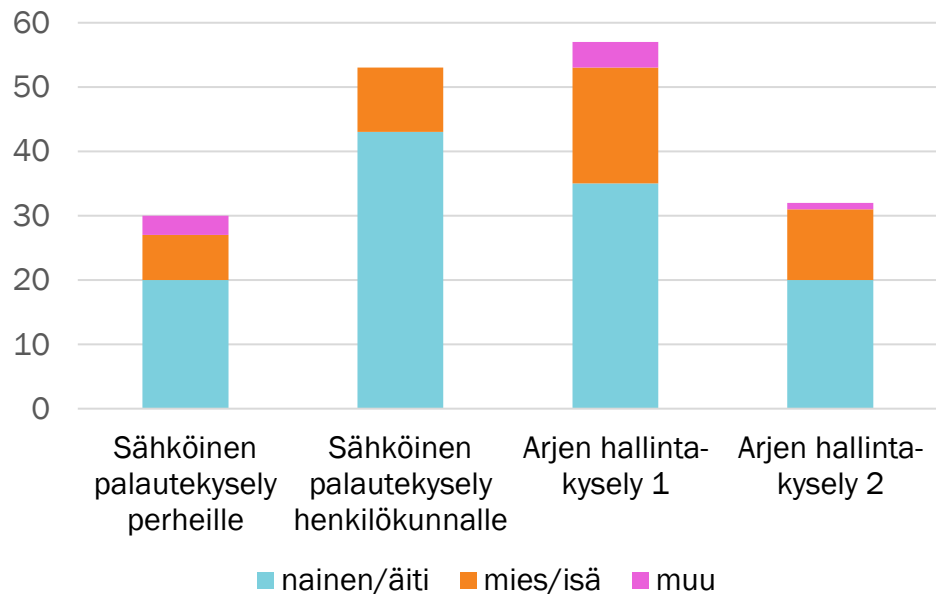

Munuais- ja maksaliitto
NJUR- OCH LEVERFÖRBUNDET

Miten tietoa ja palautetta kerättiin hankkeen aikana?

- Erilaisissa työpajoissa ja keskusteluissa
- Sähköisellä palautekyselyllä vanhemmilta ja henkilökunnalta kurssin jälkeen
- Ryhmähaastatteluissa kurssin jälkeen sekä perheiltä että kurssin henkilökunnalta
- Arjen hallinta- kyselyllä
- Arjen taito- lomakkeilla

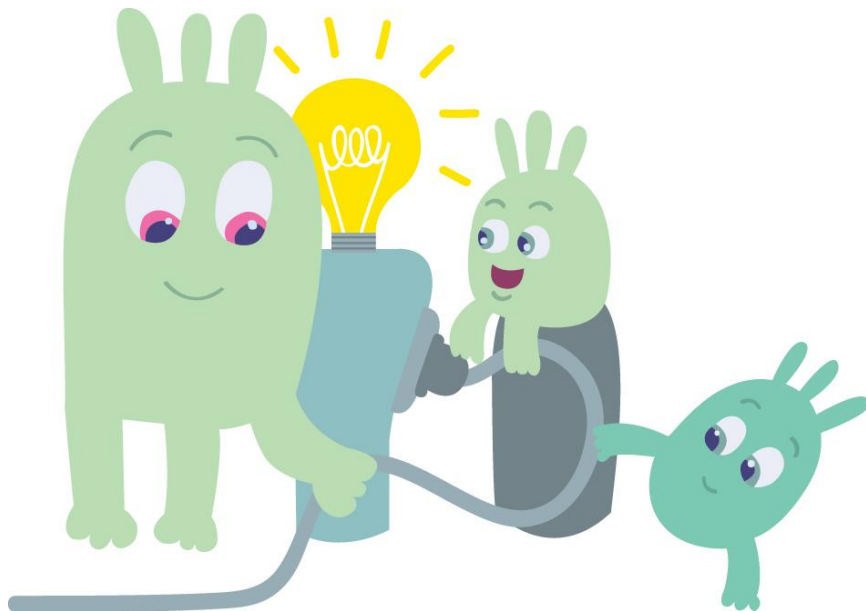
Vastaajien määrät ja sukupuoli sähköisissä kyselyissä

Kuvassa vastausten määrä sähköisiin kyselyihin. Perheiden palautekyselyn kokonaismäärä on 30, henkilökunnan 53 ja Arjenhallinta- kysely 1:n 57 ja 2:n 32 vastausta.

Kurssien kohderyhmät ja teemat 1/3

- LASSO-kurssien suunnittelu aloitettiin aina ideapajalla, jossa oli hankkeen työntekijöiden lisäksi perheiden edustajia sekä mahdollisten yhteistyötahojen edustajia, mm. Lasten omaishoitajat ry, Perhehoitoliitto, Adoptioperheet ry ja Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry.
- Ideapajoissa mietittiin kurssin kohderyhmää, teemaa, sisältöjä, toteutusta ja markkinointia.
- LASSO-hankkeen aikana järjestettiin 8 perhekurssia, joihin osallistui 38 perhettä (yhteensä 133 osallistujaa).

Kurssien kohderyhmät ja teemat 2/3

Kurssin nimi	Kohderyhmä	Teemat
Poweria perheestä – vahvistusta vuorovaikutukseen	Perheet, joissa on alle kouluikäinen tai koulunsa aloittava lapsi, jolla on joku vamma tai pitkäaikaissairaus	Vanhemman ja lapsen välisen vuorovaikutuksen vahvistaminen. Hyvän huomaaminen perheenjäsenissä ja perheessä.
Arjen sankarit – eväitä sujuvaan arkeen	Perheet, joissa on alakouluikäinen lapsi, jolla on joku vamma tai pitkäaikaissairaus	Vanhemmille keinoja siihen, miten rakentaa arjesta sujuvampi. Palvelut ja tukitoimet arjen tueksi. Mitä voimme tehdä yhdessä perheenä?
Next Step – kohti uusia seikkailuja	Yläkouluikäiset vammaiset ja pitkäaikaissairaavat nuoret perheineen	Mitä mahdollisuuksia nuorilla on peruskoulun jälkeen löytää omannäköinen polku.
Yy-kaa-koo-hep! - vinkkejä ja voimavaroja yksinhuoltajan arkeen	Yhden vanhemman perheet, joissa alle kouluikäisellä lapsella on jokin vamma tai pitkäaikaissairaus	Työkaluja arjen hallintaan ja vinkkejä vuorovaikutukseen ja yhteiseen tekemiseen perheessä.
Piristystä perheeseen - apua arjen haasteisiin	Adoptioperheet, joissa on eskari- tai alakouluikäinen erityislapsi	Tietoa ja tukea vammaisen tai pitkäaikaissairaahan adoptiolapsen vanhemmuuteen. Helpotusta arjen kuormittavuuteen.
Sisarussuhde vahvemmaksi	Perheet, joissa lapsella on jokin vamma tai pitkäaikaissairaus	Pohdintaa sisaruudesta sekä lasten ja nuorten että vanhempien näkökulmasta.
Perheen polku	Perheet, joissa vanhempi on lapsen omaishoitaja ja hoitaa alle kouluikäistä tai alakouluikäistä lasta kotona.	Perheen voimavarat ja perheen polun vahvistaminen.
Yhdessä perheenä - voimavaroja sujuvampaan arkeen	Perheet, joissa on alakouluikäinen erityistä tukea tarvitseva lapsi	Perheen vuorovaikutus ja tunnetaidot. Vanhemmuus ja jaksaminen. Perheen yhteisiä välineitä ja ratkaisuja arkeen.

Kurssien kohderyhmät ja teemat 3/3

Perheiden palautteista poimittua liittyen kohderyhmiin ja teemoihin:

- *Tarvetta tällaiselle kurssille on olemassa. Diagnoosirajat yli oleva kurssi on vanhempien mielestä sopiva, tosin tälle kurssille sattui melko yhtenäinen joukko nuoria.*
- *Helposti mahdollistuva kurssi, kun ei tarvitse olla mitään tiettyä diagnoosia.*
- *Nuorille teki hyvää nähdä oman ikäisiä vertaisiaan, yläkouluikäisille ei ole tarjolla vastaavaa.*
- *Hienoa, että kurssilla mietittiin perhettä, eikä vain erityislasta.*
- *Hyvää oli, ettei päivät olleet liian pitkiä ja huomioivat nuorten erityisyyden esim. keskittymiskyky.*
- *Vinkkejä arkeen muilta perheiltä ja keskustelut antoivat paljon.*
- *Asioista keskusteltiin kurssilla, kissa nostettiin pöydälle, ei olisi tapahtunut ilman kurssia.*
- *Eri järjestöt yhteistyössä oli hyvää, hyvä, että perheet oli erilaisia, hyvä, rento ja kiireetön ilmapiiri.*
- *Helppo puhua kun tietää, että ihmisillä on samanlaisia kokemuksia.*
- *Lapsille opettelua yhteisestä toiminnasta, poikien vertaistuki ei lähtenyt heti käyntiin.*
- *Ohjaajien asiantuntemus nuorelle ajankohtaisista aiheista jäi mieleen.*
- *Voimaannuttavaa keskustella ihmisten kanssa, jotka ymmärtävät eikä tarvitse selittää asioita tai kaunistella totuutta ja tulla kuitenkin hyväksytyksi.*

Kurssipolku 1/2

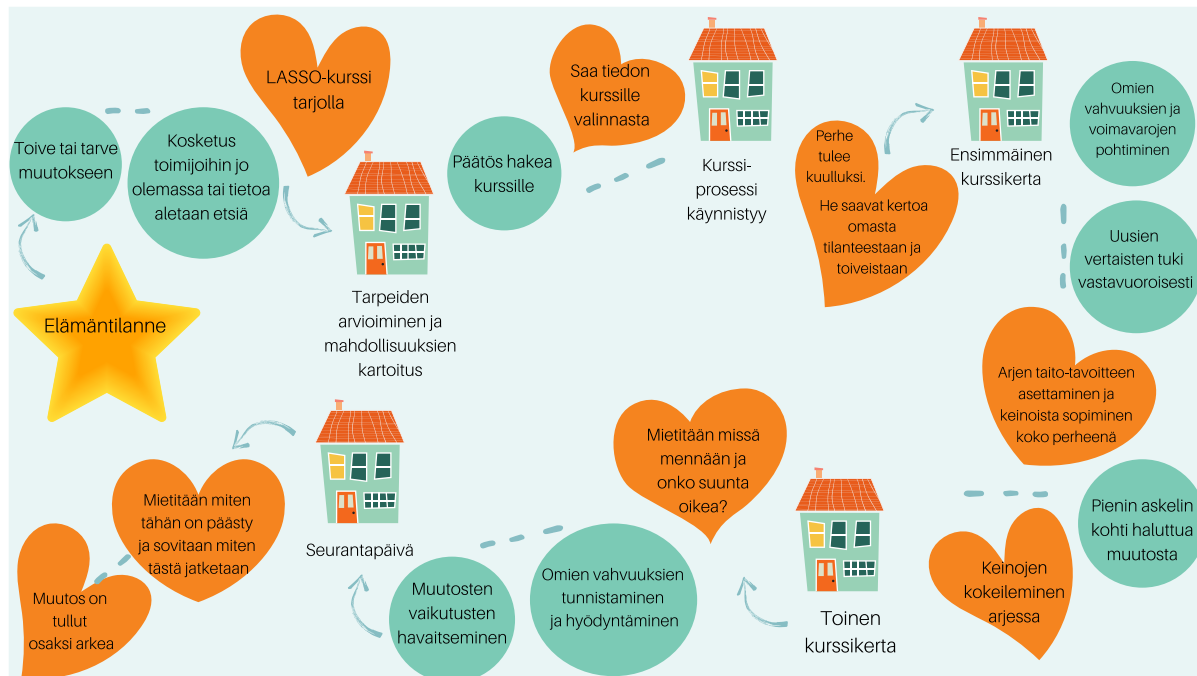
- Hankkeen starttipajassa (5/2019) alkoi hahmottua ajatus kurssin vaikuttavuudesta perheille myös ennen kurssin alkua ja kurssin jälkeen.
- Nämä legorakennelmat ovat syntyneet pienryhmissä perheen kurssipolkua hahmoteltaessa.

Kurssi-polku

2/2

- LASSO-kursseilla perheiden polku huomioitiin jo ennen kurssia.
- Moniosaiset kurssit mahdollistivat myös väliaikoina tapahtuvia ”välitehtäviä”.
- Merkityksellistä oli myös se, kuinka kurssin vaikutus siirtyi perheen arkeen.

Kuvassa Perheen polku LASSO-kurssilla. Löytyy tulostettavaksi osoitteesta lassoreppu.fi

Ennen kurssia

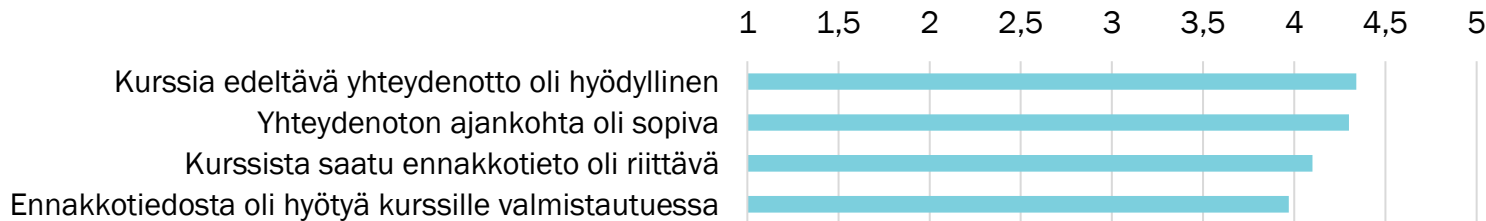
- Ennen kurssia testattiin yhteydenottoa perheisiin tutustumiskäynnillä kotona, puhelinsoitolla ja verkkotapaamisilla.
- Alla olevat ovat poimintoja perheiden palautteista.

+ Plussat ennen kurssia:

- *Tutustumiskäynti kotiin oli hyvä juttu. Sitä kannattaa jatkaa vaikka online.*

? Kehittämiskohdat ennen kurssia:

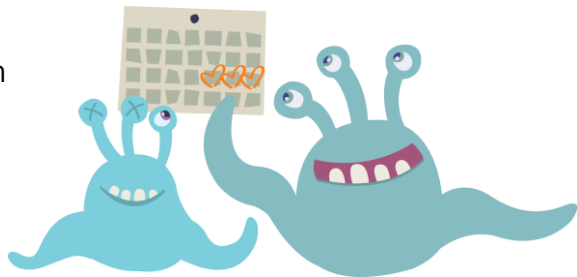
- *Kurssin ajankohta tulisi olla aiemmin, jotta ehtisi pohtia yhteisvalintaa kurssilta saatujen vinkkien avulla.*
- *Tavoitteet julkisiksi.*
- *Enemmän joustoa ja ennakointia. Tarkemmat infot jo ennen kurssia. Aloitus- ja lopetusajat näkyviin jo kurssipäivien yhteydessä.*

■ 1=täysin eri mieltä 5=täysin samaa mieltä

Kurssin aikana sähköisistä palautteista koostettua 1/3: toteutus

- Kuusipäiväisiä moniosaisia kursseja pidettiin erilaisilla jaotuksilla: 1. kaksi kertaa kolmen päivän jakso, 2. kolme kertaa kahden päivän jakso ja 3. ensin yhden päivän jakso, sitten kahden ja kolmen päivän jakso.
- Alla olevat ovat poimintoja perheiden palautteista.

+ Plussat kurssin toteutus:

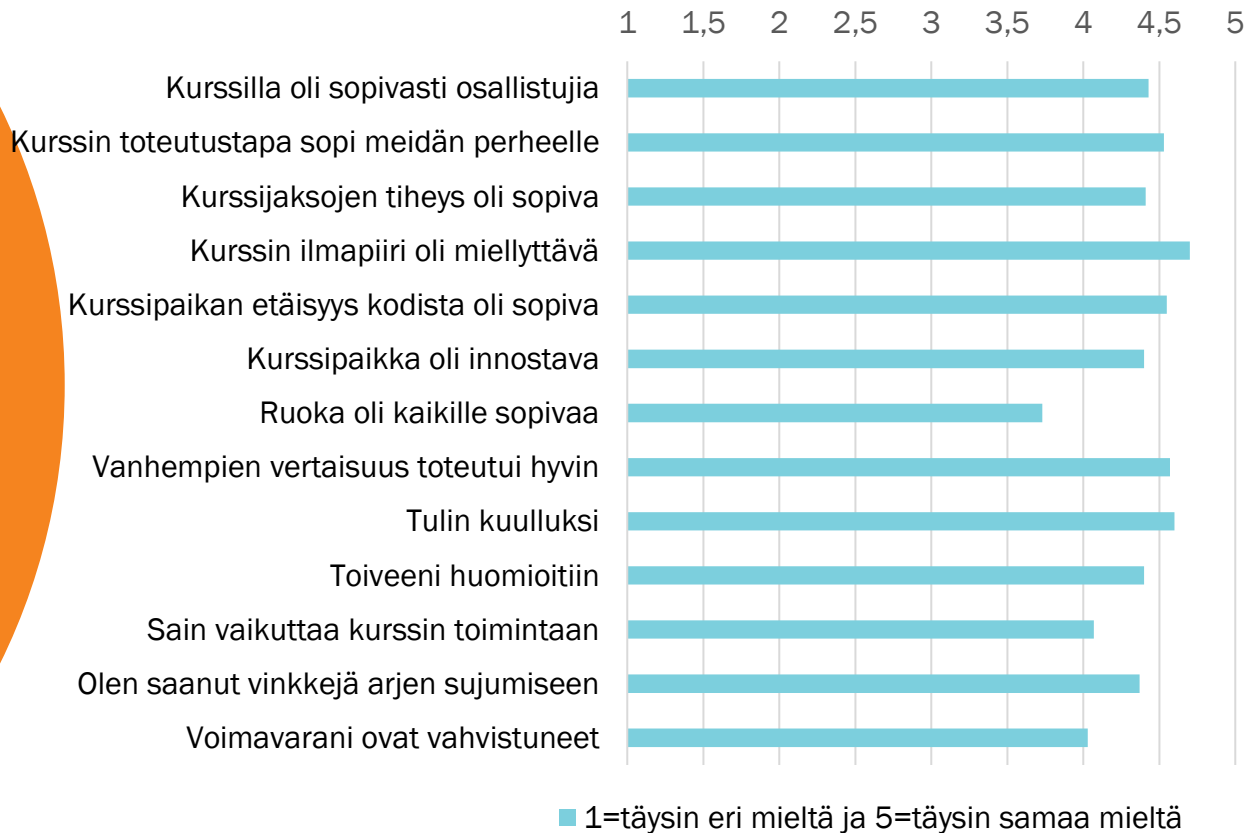
- *3+3 päivää ja kuukausi väliä oli hyvä, sai aikaa pohtia, mutta asiat eivät olleet ehtineet unohtua. Lisäksi kaksi kolmen päivän jaksoa on vielä helppo järjestää töistä ja koulusta.*
- *Kiva, että oltiin samassa paikassa koko kurssin ajan.*
- *Tapaamisten rytmi oli hyvä, Paikka, Toiveiden toteutus, Tuli tunne, että meitä on kuultu, Sisarusten huomioiminen.*
- *Lapsi olisi väsynyt viiden päivän kurssilla.*
- *Lapset viihtyivät ja odottavat seuraavaa kertaa.*
- *Se, että kurssi tapahtui viikonloppuisin, oli hyvä asia.*
- *Paikkana Kunnanpaikka oli hyvä, ei liian kaukaa kotoa, tämä tuki osallistumista.*

? Kehittämiskohdat kurssin toteutus:

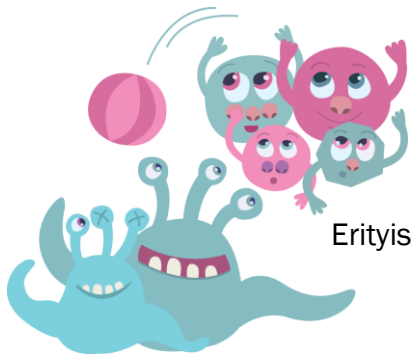
- *Kurssilla oli paljon "poistumaa". Perheitä oli vähän. Voisiko olla enemmän? Sitouttaisiko pieni pääsymaksu?*
- *Päivä olisi voinut olla pidempi, ryhmät olisivat voineet olla pidempiä.*
- *Vertaistukeen enemmän aikaa, hyöty suurempi kun yövyttäisiin täällä.*
- *Tiukempaa "kuria" aikuisten keskusteluryhmässä.*
- *Mietin, että kahden yön kurssilla olisi ehkä ehtinyt vanhemmat jutustella vielä enemmän. Pe tuntui aina vkon väsymys ja la tuntui jäävän lyhyeksi.*
- *Kurssin ajankohta arkipäivän päätteeksi haastava (perheenjäsenet väsyneitä koulu/työviikosta).*

Kurssin aikana sähköisistä palautteista koostettua 2/3

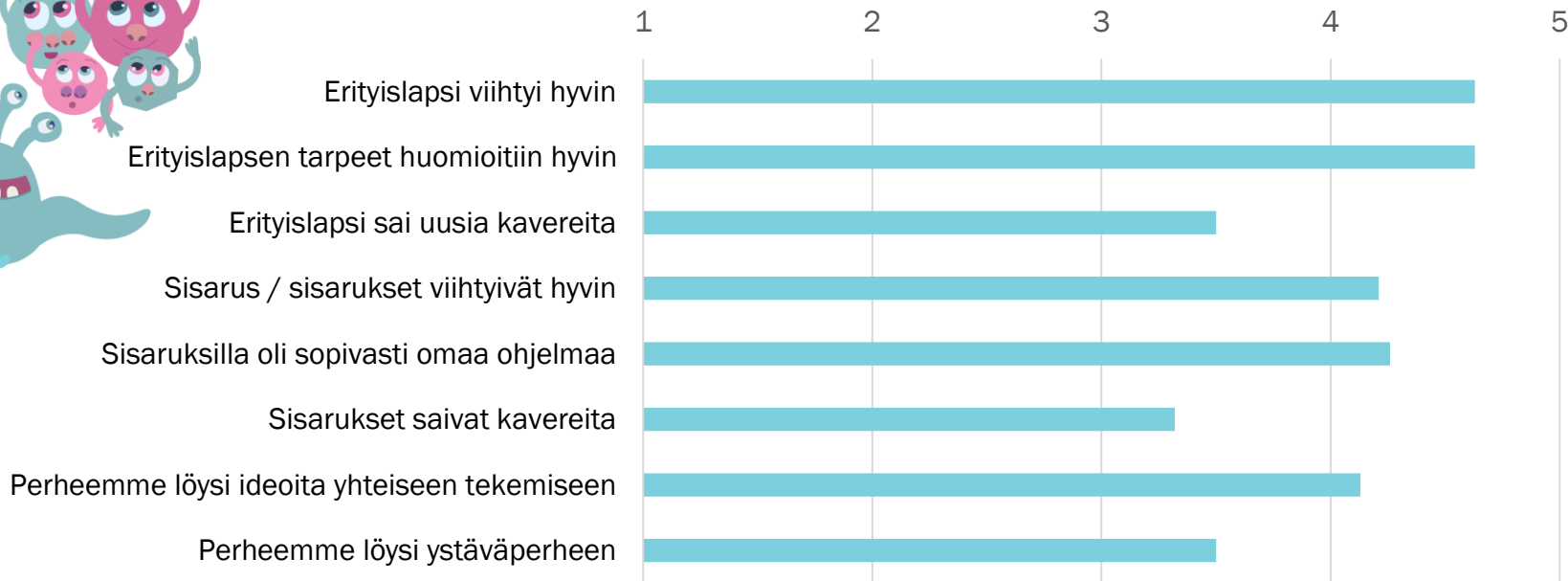
Kurssin aikana: kurssin toteutus, kurssipaikka, ilmapiiri, vertaisuus, kuulluksi tuleminen ja voimavarat

Kurssin aikana sähköisistä palautteista koostettua 3/3

Kurssin aikana: lasten / sisarusten viihtyminen, perheiden toiminta

■ 1=täysin eri mieltä ja 5=täysin samaa mieltä

Kurssin jälkeen 1/2

- Kurssien päättymisen jälkeen pidettiin seurantapäivä noin kolmen kuukauden päästä viimeisestä kurssikerrasta.
- Alla olevat ovat poimintoja perheiden palautteista.

+ Plussat kurssin jälkeen:

- *Tavoitteen pohdinta käynnisti ajatteluprosessin, jonka myötä tuli ratkaisuja arkeen ja tuli toiveikkuutta nuoren tulevaisuuteen.*
- *Kurssikonsepti on hyvin palvellut nykyisellään.*

Suosittelko kurssia toisille perheille?	Miksi?
Kyllä 29/30 vastausta	Vertaistuki ja yhteisöllisyys Hyvät asiantuntijat ja vetäjät Tietoa ja vinkkejä erityislasten arjesta Kurssin ajankohta, sisältö ja aikataulu hyvät Irtiotto arjesta
Ei 1/30 vastausta	Tiukat aikataulut Liian vähän infoa Liikaa erityisjärjestelyjä vaati vanhemmilta

"Vertaiskeskustelut ovat voimaannuttavia ja saimme paljon hyödyllistä tietoa ja vinkkejä arkeen. Myös omien huolien jakaminen tuntuu helpottavalta. Pysähtyminen asioiden äärelle on tärkeitä ja itse ainakin oivalsin monia asioita, mihin minun tulisi kiinnittää enemmän huomiota."

Kurssin jälkeen 2/2

Mitä viet omaan arkeesi kurssilta?

Toivoa *"Niin paljon erilaisia mahdollisuuksia, joita en ollut kuullut aikaisemmin."*

Arjen sujuvuuden hallinta

- Toimintojen suunnittelu, priorisointi
- Ajan hallinta
- Vinkit muita perheiltä, vertaistuki
- Tieto sosiaalietuuksista

Oma aika

Perheen yhteinen aika

- Enemmän yhteistä aikaa ja tekemistä
- Luottavaisemmat suhteet

Lapsen huomiointi

- Lapsi enemmän mukaan arjen suunnitteluun

Puolison huomiointi

Ei mitään

Mitä viette perheenne arkeen kurssilta?

Yhteinen aika ja tekeminen (esim. pelit), yhteenkuuluvuuden tunne

Toimivammat ja selkeät rutiinit arkeen, ajanhallinta

Käytännön vinkit muilta perheiltä

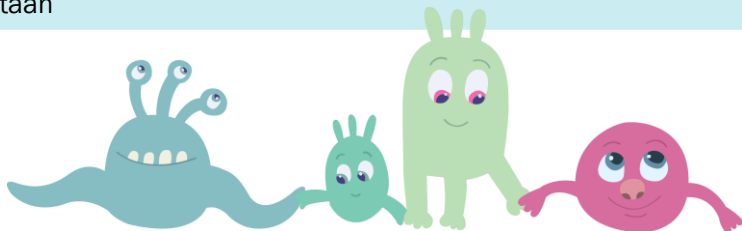
Perheen toimintatapojen / vuorovaikutuksen pohtiminen

- Parempi kommunikointi erityislapsen/nuoren kanssa
- Perheen lasten yksilöllinen huomiointi
- Vanhempien välinen keskustelu, mitä kultakin lapselta voi edellyttää
- Perheenjäsenten vastuuttaminen arjessa kunkin kykyjen mukaan

Ei mitään uutta arkeen vietävää

Arjen hallinta- kysely 2: Miten kurssilta saatu tieto on vaikuttanut perheen arkeen?

- Arki helpottanut
 - Enemmän perheen yhteistä tekemistä, "Me-henki" lisääntynyt
- Asioiden näkeminen uudesta näkökulmasta
- Tieto siitä, että apua ja tietoa saatavilla
- Vertaistuen saaminen, tunne "että ei ole yksin"
- Kurssin antia pystyy hyödyntämään vasta, kun omat voimavarat paremmat
- Ei mitenkään

Arjen taito- tavoite

LASSO-kurssilla perhe asetti itselleen tavoitteen kurssin alussa. Tarkoitus oli tavoitella muutosta johonkin arkiseen asiaan, jonka muuttaminen parantaisi arkea.

Koko perhe osallistui tavoitteen keksimiseen ja sen muokkaamiseen harjoiteltavaksi tai vahvistettavaksi taidoksi. Tavoite kirjattiin ja sen etenemistä seurattiin kurssin edetessä. Kurssin lopussa arvioitiin mihin on päästy.

ARJEN TAITO

perheen yhteinen tavoite
LASSO -perhekurssille

Kiva, että olette mukana LASSO -hankkeen järjestämällä

_____ -kurssilla.

Miettikää yhdessä teidän perheen Arjen Taito- tavoite, jota haluatte kurssin aikana vahvistaa tai harjoitella.

Kuvatkaa arjestaan nouseva konkreettinen asia, jonka muuttuminen helpottaa teidän arkeanne ja auttaa teitä jaksamaan paremmin.

Asetetun tavoitteen toteutumista arvioidaan kurssin päättyessä.

Päivämäärä _____

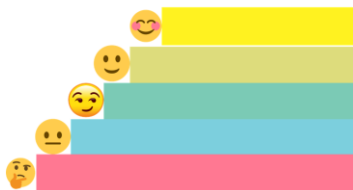
Perheen nimi _____

Arjen Taito, jota haluatte harjoitella tai vahvistaa.

Keksikää taidolle jokin nimi.

Arjen Taidon portaat

Asettakaa portaille lähtötilanne, millainen vahvistettava tai harjoitettava taito on tänään. Kirjoittakaa ylimmälle portaalille tilanne, millainen se olisi sitten kun taito on saavutettu. Voitte määritellä myös muille portaille välitavoitteet.

Tähän voitte kirjata kurssin aikana kokeiltavia tai soveltavia asioita, jotka auttavat teitä kohti omaa Arjen Taito tavoitetta.

Arvioinnin päivämäärä _____

Rastikaa aurinkoja sen mukaan, miten koette Arjen Taito tavoitteenne toteutuneen tähän mennessä. Kirjoita nimesi viivalle. Jokainen perheenjäsen voi antaa oman arvion.

Ajatuksia ja ideoita miten jatkamme tästä.

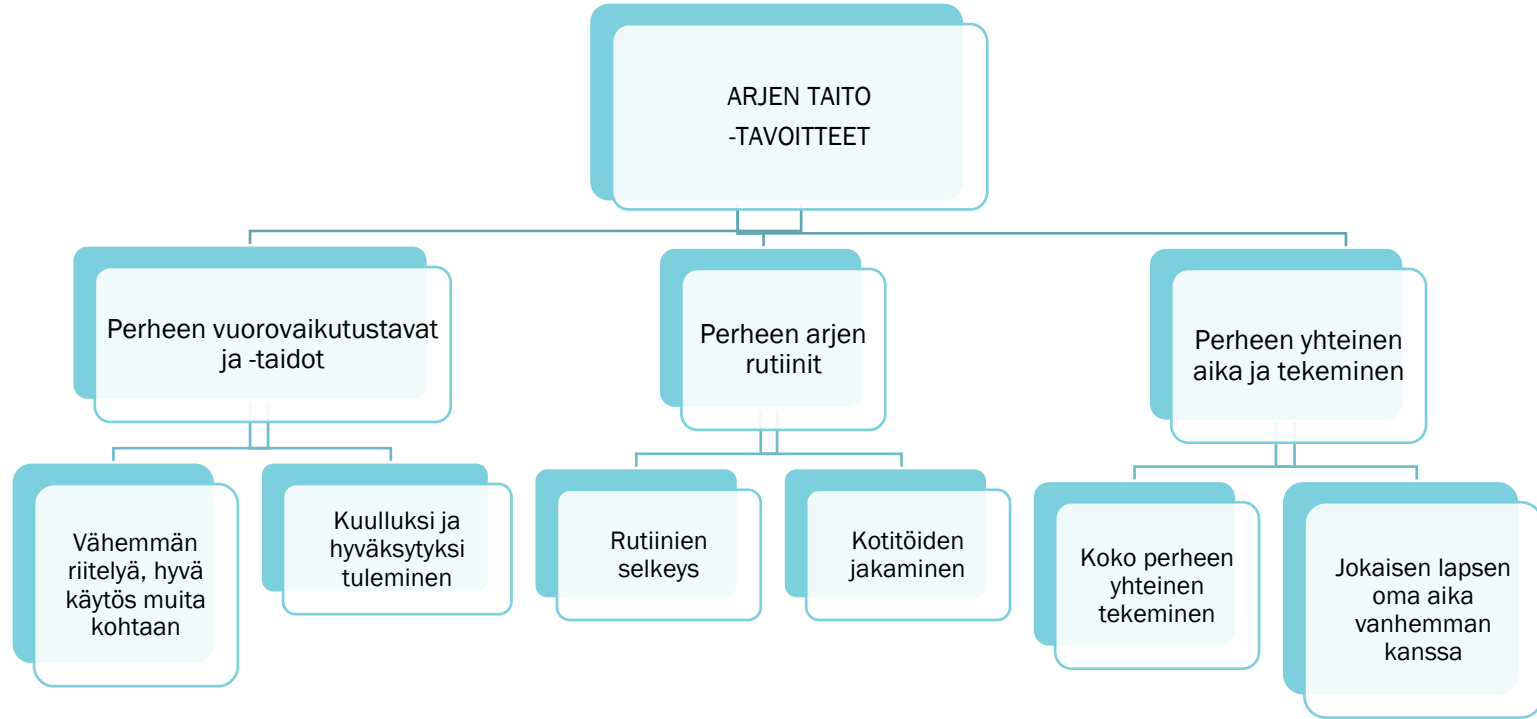
Mitä hyvää tämä tehtävä on tuonut teille?

KIITOS JA TSEMPPIÄ TULEVAAN!

Kuvassa Arjen taito- lomakkeen kaikki sivut. Tässä linkki pdf-lomakkeeseen www.lassoreppu.fi sivustolla.

Arjen taito- tavoitteiden teemat 1/2

Kuvassa on esitelty Arjen taito- tavoitteiden teemat jaoteltuina.

Arjen taito- tavoitteiden teemat 2/2

Perheen vuorovaikutustavat ja -taidot

Perheen vuorovaikutustapoihin ja -taitoihin liittyvät tavoitteet tarkentuivat vielä riitelyn vähenemiseen ja hyvään käytökseen muita perheenjäseniä kohtaan sekä jokaisen perheenjäsenen kuulluksi ja hyväksytyksi tulemiseen. Alla suoria lainauksia tavoitteista.

"...vähentää lasten nahistelua ja tärkein, että jokainen tuntee itsensä rakastetuksi ja otetaan huomioon ja tulee kuulluksi."

"Kauniimpaa kielenkäyttöä. Vähemmän huutoa. "

"Me koitamme olla toisille kohteliaita. "

"Jokainen perheenjäsen tulee kuulluksi arjessa."

Perheen arjen rutiinit

Perheen arjen rutiineihin liittyvissä tavoitteissa keskeisiä olivat selkeiden rutiinien luominen ja kotitöiden jakaminen tasapuolisemmin. Alla suoria lainauksia tavoitteista.

"Arjen rutiinien selkiytyminen."

"Rauhallisemmat illat → selkeä rakenne."

"Koko perhe osallistuu ruuanlaittoon (suunnittelusta siivoukseen)."

"Kaikki ottavat vastuuta / pitävät huolta kodin järjestyksestä. "

Perheen yhteinen aika ja tekeminen

Perheen yhteiseen aikaan ja tekemiseen liittyvissä tavoitteissa korostuivat sekä koko perheen yhdessä vietetyn ajan tarve että jokaisen lapsen tarve saada omaa aikaa vanhemman / vanhempien kanssa. Alla suoria lainauksia tavoitteista.

"Perheen yhdessä tekemisen lisääminen. Yksi viikoittainen koko perheen aktiviteetti, joka suunnitellaan etukäteen. "

"Kaikki saavat tehdä vanhempien kanssa "jotain omaa". "

"Lisää perheiden yhteisiä hetkiä sekä äidin kanssa kahdenkeskisiä hetkiä jokaisen lapsen kanssa."

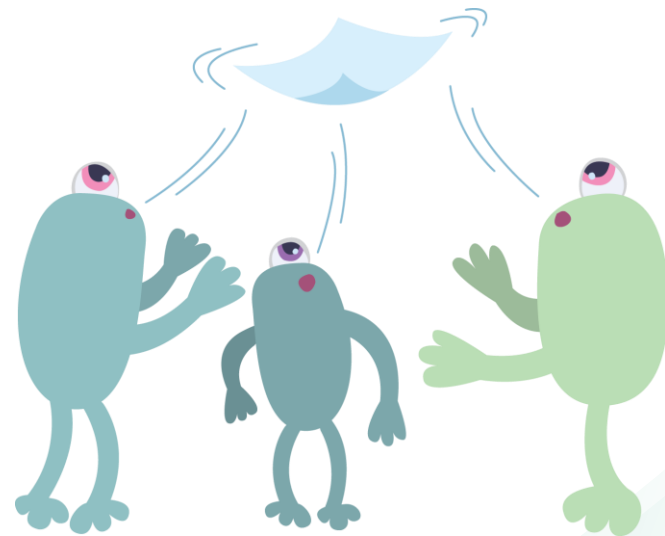
Arjen hallinta- kysely

Arjen hallinta- kyselyn tarkoituksena oli kartoittaa vanhempien kokemusta oman arkinsa hallinnasta. Kysymykset on muokattu standartisoitujen Elämän hallinta- mittareiden pohjalta.

Vanhemmat vastasivat kyselyyn kaksi kertaa: ensimmäisenä kurssipäivänä ja ennen seurantapäivää (vastusten väli noin 6 kuukautta).

Seuraavilla sivuilla esitellään LASSO-kurssien osalta vanhempien vastauksia ja muutosta kyselyjen 1 ja 2 välillä.

LASSO-repusta löytyvät [kysely 1](#) ja [kysely 2](#) pdf-tiedostoina.

Arjen hallinta- kyselyn tuloksia 1/5

	Kysely 1	Kysely 2	1=asteikossa	5=asteikossa
Perheemme arki sujuu tällä hetkellä	3,23	3,53	Erittäin huonosti	Erittäin hyvin
Perheemme arki tuntuu kiireiseltä.	2,6	2,64	Aina	Ei koskaan
Autan toisia perheenjäseniä.	4,23	4,5	Ei koskaan	Aina
Saan apua toisilta perheenjäseniltä	3,04	3,16	Erittäin vähän	Erittäin paljon
Kysyn kuulumisia toisilta perheenjäseniltä.	3,98	4,58	Ei koskaan	Päivittäin
Toiset perheenjäsenet kysyvät minulta kuulumisia.	3,02	3,21	Ei koskaan	Päivittäin
Ruokailutilanteet sujuvat perheessämme.	2,96	3,3	Erittäin huonosti	Erittäin hyvin
Nukkumaanmenoajat toimivat perheessämme	3,44	3,64	Erittäin huonosti	Erittäin hyvin
Työnjako mm. kotitöissä sujuu perheessämme.	2,89	3,06	Erittäin huonosti	Erittäin hyvin
Yhteinen tekeminen sujuu perheessämme.	3,3	3,64	Erittäin huonosti	Erittäin hyvin
Kotona on mukavaa.	3,75	3,82	Ei koskaan	Aina
Olen saanut vertaistukea.	2,81	3,25	Erittäin vähän	Erittäin paljon
Olen kokenut vertaistuen.	3,96	4,16	Täysin tarpeeton	Erittäin tarpeellinen

Taulukossa on esitetty muutos Arjen hallinta- kyselyn 1. ja 2. vastauskerran välillä.

Punaiset kursivoidut luvut ovat suurentuneita lukuja.

Tässä on koostettuna 57 vastausta kyselyyn 1 (ensimmäisellä kurssikerralla) ja 32 vastausta kyselyyn 2 (ennen seurantapäivää).

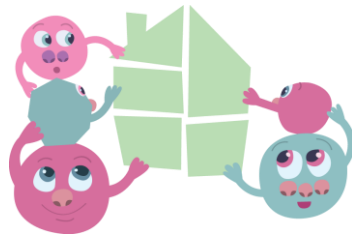
Arjen hallinta- kyselyn tuloksia 2/5:

Arjen kuormittavuus ja apu arjessa

	Kysely 1	Kysely 2
Arjessa kuormittavinta tällä hetkellä	•Arjen pyörittys •Kiire, rutiinien puute, siirtymätilanteet •Vanhemman / vanhempien kuormitus •Oman ajan puute, epätasainen vastuunjako, vain 1 vanhempi perheessä •Tuen tarve ja / tai puute •Sekä henkilökohtaisen tukiverkon että palvelujärjestelmän tuen puute •Lasten käyttäytymisen haasteet •Aggressiivisuus, nepsyhaasteet, sisarusten riidat	•Arjen pyörittys •Kiire, sekavuus, siirtymätilanteet •Vanhemman / vanhempien kuormitus •Vain yksi vanhempi perheessä, epätasainen vastuunjako •Sote-palvelujärjestelmään liittyvät asiat •Kela-asiat, tutkimus- ja lääkäriajat •Lasten käyttäytymisen haasteet •Lasten riitely ja uhma •Lasten koulu •Koulun aloitus, uusi koulu •Koronaan liittyvät asiat •Epävarmuus tulevasta
Ketkä auttavat arjessa?	• Perheenjäsenet / sukulaiset / ystävät • Palvelujärjestelmän edustajat / "viralliset" tahot • Esim. lääkäri, nepsyvalmentaja, terapeutit, koulu, päiväkotit, sosiaalitoimi, tukiperhe, siivooja • Ei kukaan	• Perheenjäsenet / sukulaiset / ystävät • Palvelujärjestelmän edustajat / "viralliset" tahot • Esim. nepsyvalmentaja, lapsen opettaja, perhetyö, vertaistukiryhmät, siivooja
Miten he auttavat?	• Arjen pyörittys • Kaupassakäynti, kotityöt • Apu lasten kanssa • Lastenhoito, läksypua • Läsnäolo, kuunteleminen • Vanhemman oman ajan mahdollistaminen	• Arjen pyörittys • Kaupassakäynti, kotityöt • Apu lasten kanssa • Lastenhoito, harrastuksiin kuljetus • Henkinen tuki • Vanhemman oman ajan mahdollistaminen

Arjen hallinta- kyselyn tuloksia 3/5:

Apu arjessa ja vertaistuki

Kysely 1: Kenen toivoisit auttavan perhettäsi?

- Perhe / sukulaiset / ystävät
- Ammattihenkilöt / palvelujärjestelmän edustaja
- Vertaistuki
- En osaa sano / Ei ole tietoa, mistä apua voisi saada

Kysely 2: Millaisia muutoksia arjessa saadussa avussa on tapahtunut viime kuukausina?

- ⊕ Positiiviset muutokset
 - ⊕ Perheen yhteinen aika lisääntynyt, tasaisempi työnjako perheessä, uusi koti
- Koronaan liittyvät muutokset
 - Arjen kuormitus lisääntynyt, paljon kotona oloa, vanhempien voimavarat heikentyneet
- Lastenhoitoapua ei ole saanut
 - Tämäkin koronaan liittyvä?

Kysely 1: Mitä on hyvä vertaistuki

- Tiedon ja kokemusten jakaminen
- Luottamuksellinen
- Hyväksyvä
- Tieto siitä, että ei ole yksin
- Voimaannuttava

Kysely 2: Vertaistuessa tapahtuneet muutokset viime kuukausina

- Ylipäätään vertaistukiryhmän ja uusien tuttavuuksien löytyminen
- Käytännön apua
 - Neuvoja, lastenhoitoapua, apua harrastuksiin
- Ei ole ollut vertaistukea saatavilla / ei ole ollut voimia hakea vertaistukea

Arjen hallinta- kyselyn tuloksia 4/5: huolet 1

Noin kolmella neljästä vanhemmasta on Arjen hallinta- kyselyn mukaan huolia. Tällä dialla esitellään millaisia huolia heillä on ja seuraavalla dialla kuvataan huolten muutosta.

Kysely 1

Oma jaksaminen

Huoli lapsista

Huoli muista läheisistä

Parisuhteen ongelmat

Taloudelliset vaikeudet

Arjen pyörittämisen haasteet

Viranomaisten kanssa toimiminen

Kysely 2

Oma jaksaminen

Koko perheen jaksaminen

Huoli lapsista

Huoli muista läheisistä

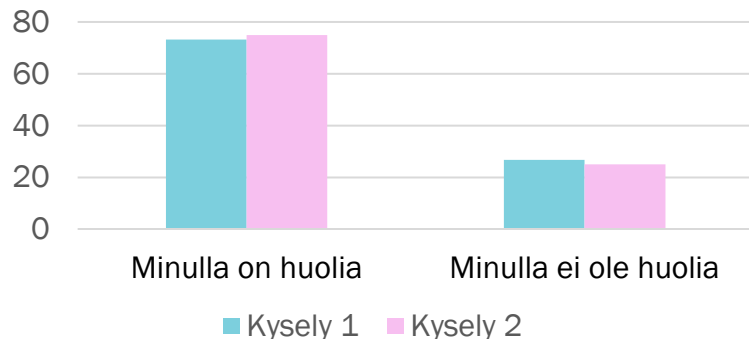
Taloudelliset vaikeudet

Koronatilanne

Viranomaisten kanssa toimiminen

Arjen hallinta- kyselyn tuloksia 5/5: huolet 2

Huolet

Muut kysymykset huoliin ja tietoon liittyen:

"Pärjään huolien kanssa" vastausten keskiarvo nousi 3,38 → 3,55
(asteikko 1=erittäin huonosti ja 5=erittäin hyvin)

"Minulla on tietoa perheen arkea helpottavista ratkaisuista" nousi 2,96 → 3,44
(asteikko 1=ei lainkaan ja 5=täysin riittävästi).

KYSELY 1: Mikä auttaa pärjäämään huolien kanssa

- Perhe
- Lepo ja oma aika, harrastukset
- Vertaistuki
- Ammattihenkilöiden aito kiinnostus auttaa
- Keskustelu (sekä vertaisten että ammattilaisten kanssa)
- Huumori
- Konkreettinen apua arjessa

KYSELY 2: Mitä muutoksia huolissa on tapahtunut viime kuukausina

- ⊕ Positiiviset muutokset
 - ⊕ Lisää virtaa
 - ⊕ Tosiasioiden hyväksyminen
- ⊖ Negatiiviset muutokset
 - ⊖ Yhteisvanhemmuuden haasteet
 - ⊖ Korona
 - ⊖ Lapsen uusi koulu
 - ⊖ Oma terveys heikentynyt

Palautetta kurssityön- tekijöiltä 1/3

Parasta ja antoisinta kursseilla oli
perheet, lapset, nuoret, mukava tiimi
ja toimivat puitteet.

sekä mm:

- Toiminnan vaikuttavuus: *Havaittavissa oleva muutos lapsissa.*
- Vertaisuuden näkyminen: *Parasta oli kokonaisuuden lisäksi nähdä lapsien tuleman toimeen keskenään ja iloitsevan yhdessä, ystäväystyvän toistensa kanssa erilaisuuksista huolimatta.*
- Tiimin hyvä henki: *Ilmapiiri oli kannustava ja mukava ja perheiden auttaminen yhteinen tavoite.*
- Arvostus: *Kaikilta kysyttiin mielipidettä asioihin.*
- Ohjaajien sitoutuneisuus: *Nähdä lasten viihtyvän kanssamme ja vanhempien luottavan.*
- Moniosaisuus plussaa: *Nähdä samat perheet myös 2. jaksolla ja tunne siitä, että perheet tulivat mielellään uudestaan.*
- Kyky muuttaa toimintaa: *Se että pystyimme ottamaan opiksi edellisestä kerrasta ja ottamaan opit tänä vkl:nä käyttöön!*

Palautetta kurssityöntekijöiltä 2/3: kommentteja ennen kurssia ja kurssin jälkeen

- *Tutustumiskäyntien vaikuttavuus näkyi lapsissa, kun saapuivat kurssipaikalle, iloisia jälleennäkemisiä.*
- *Hyvin tehty "pohjatyö"!*
- *Nähdä lasten ilo ja onnistumiset sekä se että moni ainakin sai myös uusia kavereita.*
- *Henkilökunnalle jäi positiivinen kuva kokonaisuudesta; tiimi toimi, kokonaisuus onnistunut, työkavereihin saattoi luottaa ja yhdessä tekeminen oli helppoa.*
- *Oli tärkeää, että keskeyttäneeseen perheeseen pidettiin vielä yhteyttä.*

Palautetta kurssityöntekijöiltä 3/3: huomioitavia asioita henkilökunnan osalta

- Miksi me olemme täällä? -kysymyksen kirkastaminen sekä henkilökunnalle että perheille.
- Ohjelmaan tavoitteita tukevaa toimintaa. Riittävästi suunnittelu- ja palaveriaikaa tiimille.
- Olennainen tiedonjako ja tarvittavan tiedon välittäminen kaikille työryhmän jäsenille. Ennakkotiedon tehokas hyödyntäminen.
- Selkeä työnjako ja etukäteen sovittu vastuunjako. Riittävä määrä lastenohjaajia.
- Toimiva aikataulutus ja joustaminen tarvittaessa. Selkeät yhteiset aloitukset, siirtymät ja lopetukset.
- Lisää ideoita ja tapoja siihen, miten lapsia, nuoria ja perheitä saadaan mukaan suunnitteluun.
- Tiedonvaihtoa lasten ja aikuisten ryhmien välille.

Miten LASSO- kurssien idea voi hyödyntää?

- Perhekurssimallina elämäntilannelähtöiset LASSO-kurssit antavat vaihtoehdon perhekurssien toteutukseen. LASSO-kurssitoiminta auttaa perheitä saamaan tukea arjentaitoihin perheen omasta lähtökohdasta. Esimerkiksi kun etsitään sujuvampaa toimintatapaa perheen arkeen.
- Toisille perheille diagnoosilähtöisyys ja mahdollisimman samankaltaisten perheiden kohtaaminen kursseilla on todellista vertaisuutta. Tiedon saaminen esimerkiksi sairauteen liittyen on tärkeää ja toteutuu parhaiten oman kohderyhmän järjestön toiminnassa.

LASSOn tuotoksia 1/2

Perhekurssien työkalupakki

LASSO-hankkeen tuotokset on koottu www.lassoreppu.fi- sivulle.

- Siellä on hankkeen aikana kehitettyjä ja kerättyjä hyviä kurssikäytäntöjä. Niitä on testattu ja käytetty LASSO-kursseilla tai muilla perhekursseilla. Osa siellä olevista ideoista ja menetelmistä on kehitetty LASSO- hankkeessa ja osa saatu yhteistyökumppaneilta. Sivuilta löytyy myös linkkejä sivustoihin, joissa on kurssityöhön sopivia asioita.
- Työkalupakki on tarkoitettu pääasiallisesti kurssijärjestäjien tai kurssityöntekijöiden käyttöön kurssia suunniteltaessa ja kurssin aikana. Toki kuka hyvänsä muukin saa hyödyntää sivujen materiaaleja.
- Työkalupakin on tarkoitus olla aktiivinen ja täydentyä edelleen yhteistyössä. Sivuja ylläpitää ja päivittää Timo Rautiainen.
- Voit olla häneen yhteydessä:
 - timo.rautiainen@muma.fi tai 050-3427140
 - tai laittaa viestin LASSO-repun Ota yhteyttä- linkin kautta.

LASSOn tuotoksia 2/2

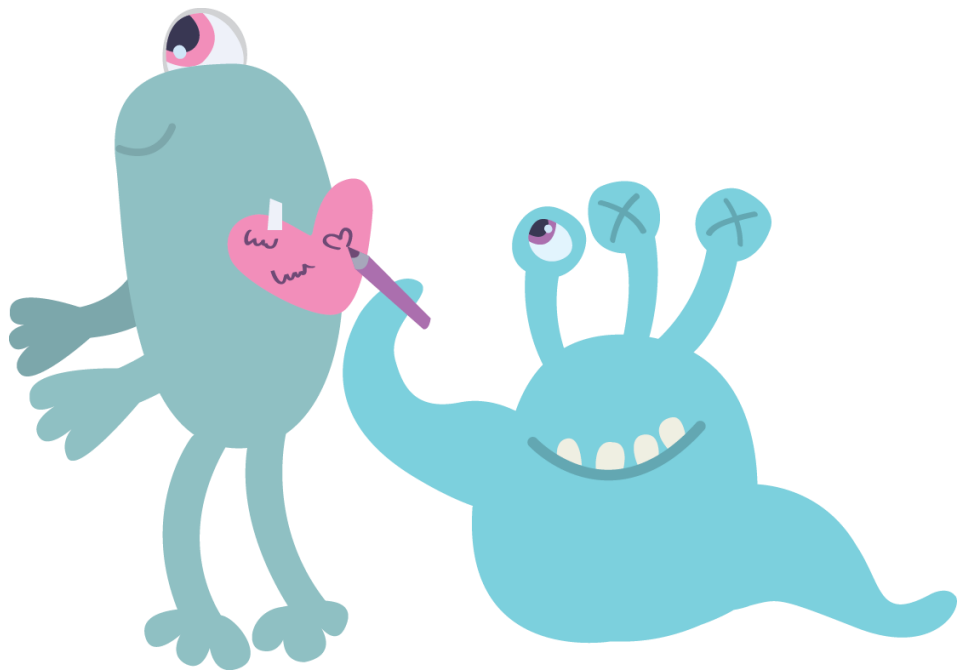

Perhekurssien työkalupakki

LASSO-repusta löytyy mm.

- ✓ Arjen taito- lomake
- ✓ Arjen hallinta- kyselyn alkukysymykset ja loppukysymykset
- ✓ Poweria perheestä- lautapeli
- ✓ Poweria perheestä- ulkopeli
- ✓ Jaksamisen pankkikirja- menetelmä aikuisten ryhmään
- ✓ Perheen polku- mallin esittely
- ✓ LASSO-vahvuuskortit tulostettaviksi

Poimittu yhden perheen palautteesta

*"Kaunis kiitos tästä
mahdollisuudesta ja toivon todella,
että tämän tyyppisiä kurssia olisi
jatkossakin tarjolla.*

*Tämä on parasta
ennaltaehkäisevää ja perheitä
tukevaa toimintaa, joka tuo eri
muodossa apua arjen haasteisiin ja
koko perhe voi osallistua!*

*Kiitos tästä mahdollisuudesta ja
hyvistä neuvoista, ajatuksista sekä
kohdatuksi tulemisesta."*